

ÇEVRE SORUNLARI VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Y. Müh. Salahaddin ÜZEL()*

Bilindiği gibi; hızla artan dünya nüfusu ve devleşen Sanayi, beraberinde ÇEVRE SORUNLARI'nı da sürüklemektedir. İçinde yaşadığımız çevreler, gözle-
rimizin önünde çeşitli yollardan kirlenerek, her gün biraz daha sağlığa zararlı ve
yaşamamaz hale dönüşürken, çağımızın bu en büyük sorununun, yalnızca zarar-
larını saymakla, genellikle herkesin bildiklerini, hergün çeşitli biçimlerde tekrar-
lamakla, kesin çözümlere kavuşturulması beklenmemelidir.

Aslında içinde bulunduğumuz şartlar altında doğanın kirlenmesini önlemek
gerçekten güç ve pahalıdır, fakat, kirlenmiş bir çevrenin temizlenmesi bundan
çok daha karmaşık ve çok daha pahalıdır.

Bugüne kadar okulda yada evde çevre kirlilikleri ve tedbirleri hakkında
belirli bir eğitim yapılmadığından; havayı, suyu ve toprağı kirletenlerin çoğu
çevrelerine nasıl ve ne derecede zararlı olduklarını bilememektedir, bilenler de
bir umursamazlık ve sorumsuzluk içindedir, yada kirletmeleri önleyici, hiç olmazsa
azaltıcı tedbirlerin masraflarından kaçmaktadır. Önleyici yasaların yokluğu ve
yetersizliği de bu gibilerin cesaretini arttırmaktadır. Bir başka sebep de kirletme
kaynaklarının ilgililerinin, kirlenmenin önlenmesi hususunda gerekli teknolojik ve
ekonomik bilgilerden yoksun bulunması, yol gösterici kuruluşların mevcut ol-
mamasıdır.

Karşımızdaki tablo bu kadar karmaşık ve ümit kırıcı olmakla beraber, çevre
sorunlarına çözüm getirebilecek tedbirlerin başlıcalarını aşağıdaki biçimde özet-
lemek mümkündür :

(*) Çevre koruma ve yeşillendirme derneği Başkanı

I. Eğitim :

Gelişigüzel, birbirinden kopuk ve birbirinin tekrarı niteliğindeki ÇEVRE KORUMA EĞİTİMİ çabalarından biz bir sonuç beklemiyoruz... Böyle bir Eğitim sistemi, yabancı Ülkelerdeki benzeri çabalar ve sonuçları da gözönünde tutularak, bir taraftan (TV, radyo, basın, çeşitli yayınlar, etkili sloganlar) bir taraftan da (Okullarda uygulanacak olan etkili programlar) yoluyla, konunun gerçekten uzman kişilerinin hazırlayacakları ve zincirleme birbirine bağlanacak halkalardan oluşan bir bütün olarak ele alınmalı ve ortaya konulmalıdır. Eğitimin ana hedefi olarak; bireylerde çevresini kirletmeye karşı bir sorumluluk bilinci, ayrıca, kirletenlere, tahrip edenlere karşı çıkmak, bunları önlemek bilinci oluşturulmalıdır. Bu yönlerde geniş ölçüde bir kitle bilinci oluşturulabildiği takdirde, çevre sorunlarının çözümlenmesinde en önemli aşama sağlanmış olacaktır.

II. Yasal tedbirler ve cezalar :

Ülkemizde çevre korunmasını sağlayabilecek yasaların yokluğu, yada yetersizliği acı bir gerçektir. Su kirliliğini önleme konusunda 1380 sayılı yasa ve tüzüğü yetersiz ve revizyona muhtaçtır. Hava kirliliğini önleyici hiç bir yasa yoktur. Yalnızca, Medeni Kanunun komşu hukuku ile ilgili ve çok genel nitelikteki 661. maddesinin hava kirlenmesini önlemekle ilgili hükümleri Mahkemelerde bir sonuca götürememektedir. Toprak kirliliği olarak belirlenen (çöp, kanalizasyon) konularında da Belediye yasakları yetersiz olup genellikle de uygulanmamaktadır. Bu yüzden de kentler yaşanmaz hale gelmiştir. Yeni Belediyeler yasasının çıkmasına şiddetle ihtiyaç bulunmaktadır.

III. Üst kademede bir çevre koruma örgütü kurulması :

Bazı Bakanlıklarda mevcut genel çok nitelikteki ve Şube Müdürlüğü seviyesindeki kuruluşlar dışında Ülkemizin çevre sorunlarıyla devamlı olarak ilgilecek üst kademede resmi bir kuruluş yoktur. Sekiz Bakanlık temsilcilerinin katıldığı (Bakanlıklararası çevre sorunları koordinasyon kurulu) çalışmaları ihtiyaca cevap verecek nitelikte değildir. Uygur ülkelerin çoğunda çevre sorunlarının incelenmesi, tedbirlerinin etüdü ve planlanması, koordine edilmesi, uygulanması ve denetlenmesi Bakanlık seviyesine kadar çıkan üst kademelerdeki örgütlerce yerine getirilmektedir. Ülkemizde de bu niteliklerde resmi ve etkili bir örgüte acele ihtiyaç bulunmaktadır.

Sonuç olarak :

Ülkemizde çevre sorunları ciddiyetle ele alınmadığı, tedbirleri araştırılıp uygulanmadığı için hızla yoğunlaşmaktadır. Doğal kaynaklar (hava, su, toprak...) tamamen kirlenip tahrip olmadan ilgilileri ve kamu oyunu harekete geçirebilmek için bunları etkileyebilecek güçte bir kitle bilincinin oluşması gerekmektedir. Bunun için de, çok yönlü ve karmaşık bir konu olan çevre sorunlarıyla ilgili olarak, konunun önemini kavramış, dinamik, yurtsever Mühendislerin, BİYOLOGLARIN, Kimyacıların, Hekimlerin ve konu ile ilgili diğer ihtisas kolları mensuplarının bir araya gelmeleri, elele verip gerekli ekip çalışmalarına hemen başlamaları, sonuçlarını ilgililere ve kamu oyuna duyurmaları, hatta, önerilerinin uygulanması için çeşitli yollardan baskılar yapmaları lazım geliyor... Çevre koruma ve yeşillendirme Derneği, özellikle mesleki kuruluşlardan çevre korunması konularında gelecek fikir ve önerileri, araştırma, önleme ve somut uygulama tekliflerini desteklemeye, koordine etmeye ve imkanları ölçüsünde uygulamaya hazır bulunmaktadır.